

المراقبات

مؤلف:

میرزا جواد آقا ملکی تبریزی

مترجم

سمیه ستاری

۱۳۹۵

سرشناسه : ملکی تبریزی، جوادبن شفیع، - ۱۳۴۳ ق.

عنوان قراردادی : المراقبات اعمال السنه. فارسی

عنوان و نام پدیدآور : المراقبات / مولف جواد آقا ملکی تبریزی؛ مترجم سمیه ستاری.

مشخصات نشر : تهران: سالار الموتی، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری : ۴۲۰ ص؛ ۵/۲۱×۵/۱۴ س.م.

شابک : 978-600-7071-49-6 : ۲۵۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت : کتاب حاضر در سالهای مختلف توسط ناشران و مترجمان متفاوت منتشر

شده است.

موضوع : اعمال السنه

موضوع : Islamic devotional calendars :

موضوع : دعاهاى روزانه

موضوع : Devotional calendars :

نسخه افزوده : ستاری، سمیرا، ۱۳۶۱، - مترجم

رده بندی کتبی : ۱۳۹۵ : ۴۰۴۱ م۳۸/م۲۶۶ BP

رده بندی یوبی : ۲۹۷/۷۷ :

شماره کتابشناسی ملی : ۴۲۲۱۹۸۸۰

نام کتاب: المراقبات

مولف: میرزا جواد آقا ملکی تبریزی

مترجم : سمیه ستاری

ناشر: سالار الموتی

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۷۱-۴۹-۶

آدرس: سعادت آباد، بلوار پیام، خیابان ۱۷، پلاک ۴

همراه: ۰۹۱۹۴۰۶۱۹۶۹

تلفن: ۲۲۱۱۲۱۴۹

فهرست مطالب

۱.....	مقدمه مؤلف
۱۷.....	فصل اول
۱۷.....	مراقبات ماه محرم الحرام
۱۸.....	رعایت و مراقبت در روز عاشورا
۲۲.....	سایر اعمال در ماه محرم
۲۳.....	تأثیر نیت در اعمال
۲۵.....	اعمال بیست و یکم ماه محرم
۲۷.....	پایان ماه:
۲۸.....	فصل دوم
۲۸.....	مراقبت‌های ماه صفر
۳۱.....	مراقبت در روز وفات حضرت رسول اکرم
۳۳.....	فصل سوم:
۳۳.....	مراقبت‌های ماه ربیع‌الاول
۳۵.....	مهم‌ترین اعمال ماه
۳۶.....	روز هشتم و شهادت امام حسن عسکری (ع)
۳۶.....	روز نهم

روز دهم..... ۳۷

روز هفدهم..... ۳۷

حقیقت عید و آداب آن..... ۴۳

فصل چهارم..... ۴۶

مراقبت‌های ماه ربیع‌الثانی..... ۴۶

خصوصیات ماه عصومین در رفع حوائج مختلف:..... ۴۶

فصل پنجم..... ۴۸

مراقبت‌های ماه جمادی‌الاولی..... ۴۸

پانزدهم ماه..... ۴۸

فصل ششم..... ۴۹

مراقبت‌های ماه جمادی‌الآخر..... ۴۹

سوم جمادی‌الثانی، شهادت حضرت زهرا..... ۴۹

شب نوزدهم..... ۵۳

روز بیستم ولادت حضرت صدیقه طاهره..... ۵۳

فصل هفتم..... ۵۶

مراقبت‌های ماه رجب المرجب..... ۵۶

ندای ملک داعی و جواب آن..... ۵۶

در جواب ملک داعی مؤلف این چنین گفته..... ۵۷

اعمال شب اول ماه ۶۵

شب ليله الرغائب ۷۰

روز اول ماه ۷۲

مراتب روزه ۷۴

ملاک تشخیص روزهی خالص از روزهی ریایی ۷۶

کسب کیفیت افطار و سحری ۸۶

«نماز سلمان» ۸۷

ذکرها و دعاهاى این ماه ۸۹

نمازهای این ماه ۹۶

سیزده رجب ۹۷

روز پانزدهم - قسمت دوم نماز ۱۰۴

بیست و هفتم ماه رجب ۱۰۸

گفتند: عمل در این شب چیست؟ ۱۰۸

شرافت روز مبعث به خاطر شرافت پیامبر ﷺ ۱۰۹

روز بیست و هفتم ۱۱۰

فصل هشتم ۱۱۶

مراقبت‌های ماه شعبان المعظم ۱۱۶

شرافت این ماه ۱۱۶

مناجات شعبانیه ۱۱۷

- مقام و رتبه مناجات..... ۱۱۹
- از دیگر اعمال این ماه..... ۱۲۰
- سوم شعبان..... ۱۲۲
- شرافت شب و روز نیمه شعبان..... ۱۲۳
- اعمال شب نیمه شعبان..... ۱۲۴
- فصل نهم**..... ۱۴۲
- مراقبت های خان المبارک :..... ۱۴۲
- مقدمه: فایده های گوناگونی..... ۱۴۲
- درجات روزه و اقسام روز دایان..... ۱۴۸
- مراتب روزه سه تا ست..... ۱۴۱
- انواع تغذیه روزه داران..... ۱۵۳
- انواع نیت روزه داران در افطار و سحری..... ۱۵۵
- فضیلت ماه رمضان..... ۱۵۷
- شرایط خواندن قرآن و دعاها..... ۱۶۵
- مراتب حقیقت قرآن..... ۱۶۶
- و برای فهم بهتر آن باید به مواردی نیز توجه نماید:..... ۱۶۸
- موانع فهم قرآن..... ۱۷۱
- شرایط دعا..... ۱۷۴
- هشام بن سالم از امام صادق علیه السلام روایت می کند..... ۱۸۴

و از جمله مراقبت‌های ماه رمضان..... ۱۹۷

خوردن سحری..... ۲۰۸

چگونگی افطاری دادن در ماه رمضان..... ۲۱۲

امامت جماعت و واعظان..... ۲۱۳

آداب وعظ..... ۲۱۵

شب قدر..... ۲۱۹

مراتب شب قدر..... ۲۲۱

توسل به معرزمین این شب..... ۲۲۵

جلوگیری از وسوسه‌های شیطان..... ۲۳۰

دعای امام سجاد (ع) در شب قدر..... ۲۳۱

پایان شب قدر..... ۲۳۳

اعمال شب آخر ماه رمضان..... ۲۳۴

عملی از امام سجاد (ع) در ماه رمضان..... ۲۳۵

نکاتی درباره‌ی این عمل امام (ع)..... ۲۳۹

محاسبه نفس..... ۲۴۰

وداع با ماه مبارک رمضان..... ۲۴۱

فصل دهم..... ۲۴۸

مراقبت‌های ماه شوال المکرم..... ۲۴۸

حقیقت عید:..... ۲۴۸

۲۴۹.....مردم نسبت به روز عید به چند گروه تقسیم می شوند

۲۵۱.....اهمیت عبادت در این شب

۲۵۶.....مراقبات روز عید

۲۵۶.....و از مهم ترین اعمال روز عید

۲۵۸.....آداب نماز عید

۲۶۲.....یادآوری مصیبت غیبت امام زمان (عجل الله تعالی فرجه) در روز عید

۲۶۹.....کیفیت نماز عید

۲۶۹.....مراقبات ماه سو

۲۷۱.....فصل یازدهم

۲۷۱.....مراقبت های ماه ذی القعدة

۲۷۱.....توبه در ماه ذی القعدة

۲۷۳.....توبه طبق روایات

۲۷۴.....روزه ی ماه های حرام

۲۷۴.....شب نیمه ی ذی القعدة

۲۷۶.....از جمله ویژگی های این شب

۲۷۶.....مراقبات روز دحو الارض

۲۷۷.....نعمت بزرگ گسترش زمین

۲۸۳.....بعضی از اسرار عبادات حج

۳۱۶.....فصل دوازدهم

۳۱۶.....	اسرار مراقبت‌های ماه ذی‌الحجه.....
۳۱۷.....	دهه‌ی اول ذی‌الحجه.....
۳۱۹.....	اعمال ده روز اول ماه ذی‌الحجه.....
۳۲۰.....	اعمال روز اول ذی‌الحجه.....
۳۳۰.....	اعمال شب عرفه.....
۳۳۲.....	اعمال روز عرفه.....
۳۳۳.....	حکایت رنی که به خراندن زیارت عاشورا مداومت می‌کرد.....
۳۴۱.....	مراعات ادب در کتاب مصباح‌الشریعه.....
۳۴۴.....	شب عید قربان.....
۳۴۴.....	اعمال روز عید قربان.....
۳۴۶.....	قربانی و آداب آن.....
۳۴۸.....	روز غدیر (عید غدیر).....
۳۵۷.....	مشروح رویداد روز غدیر.....
۳۶۷.....	اعمال شب غدیر.....
۳۶۸.....	اعمال روز غدیر.....
۳۷۱.....	ولایت مطلقه.....
۳۷۵.....	سایر اعمال روز غدیر.....
۳۷۷.....	داستانی از دوستداران امیرالمؤمنین (ع).....
۳۷۸.....	اعمال پایانی این روز.....
۳۷۸.....	روز بیست و چهارم، روز مباهله.....

- ۳۷۹..... مشروح رویداد مباحله
- ۳۹۰..... عظمت روز مباحله
- ۳۹۰..... اعمال روز مباحله
- ۳۹۲..... اعطای انگشتر به فقیر در حال رکوع
- ۳۹۶..... روز بیست و پنجم
- ۳۹۹..... روزهای آخر ذی الحجه
- ۳۹۹..... روز آخر ذی الحجه
- ۴۰۳..... خاتمه
- ۴۱۲..... بزرگداشت مؤلف گران سید بن طاووس

مقدمه مؤلف

حمد و سپاس مخصوص پروردگار جهانیان است و درود خداوند بر محمد و خاندان پاکش.

به خود می‌گویم: بدان - ای بنده پست و ضعیف و بیکاره - که روزها و اوقات زندگی تو از زمانی که زاده شدی تا بمیری همچون ایستگاه‌های سفر است تا به مقصد نهایی برسی. برای سکنی گزیدن و جاویدان شدن در آن خلق شدی.

و گویی که من مالک و سرپرست تو، به این سفر رهسپار کرده تا فواید بسیار و جمیع کالاتی که دانش دانشمندان و خرد خردمندان و تصور حکیمان به آن راه ندارد، به دست آورم، و از جمله این فواید:

عظمت و روشنائی، شادمانی، و سرور، بلکه فرمانروایی و شوکت و شکوه و جمال و کمال است. پس اگر بر طبق خشنودی او عمل کردی و پیروی او نمودی و طبق سفارش‌های ایشان عمل نمودی به سود خشنودی و عظیمی خواهی رسید که کسی قادر به شمارش اجزاء آن نیست چه رسد به شمارش تک‌تک آن؛ و هیچ‌کس توان اندازه‌گیری عظمت آن را ندارد و حتی به قلب بشری خوار شده و چشمی آن را ندیده و کسی چیزی از آن نقل نکرده است.

برای فهم این معنا و محتوی می‌توان از طریق نقلی که در آیات و روایات آمده استفاده کرد: «هیچ‌کس نمی‌داند (و در محیط فکرش نمی‌گنجد) که پاداش نیکوکاری‌اش چه نعمت و لذت‌های بی‌نهایت است که روشنی‌بخش (دل و) دیده

است و در عالم غیب بر او ذخیره شده.^۱ «اگر نعمت‌های بی‌انتهای خدا را بخواهید به شماره آورید هرگز حساب آن نتوانید کرد»^۲ همچنین در اخبار متواتر آمده: «هر روز جمعه نعمت‌ها فزونی می‌یابد و برای آن نعمت‌ها اندازه و پایانی نیست» و در حدیث معراج آمده: «در هر روز هفتاد بار به آن‌ها (اهل بهشت) می‌نگرم و هر بار که به آن‌ها می‌نگرم، با آن‌ها سخن می‌گویم و بر نعمت‌هایشان هفتاد بار می‌افزایم.»

و راه دیگر، از طریق عقلی است: با مقایسه‌ی نعمت‌های دنیوی و نعمت‌های اخروی درمیان که خداوند به مادیات دنیوی از زمان خلقشان توجهی نکرد، چراکه عالم آخرت، عالم دیدار او و نزدیکی به خداوند است. (توجه خداوند فقط معطوف عالم آخرت است)

یکی از دانشمندان الهی گفته‌اند: چیزهایی که در بعضی از عوالم آخرت است سرشار از بی‌نیازی و زندگی است، زندگی‌ای که می‌جوشد و فوران می‌کند، زندگی در آن از یک منبع سرچشمه می‌گیرد. نه آن‌که آن ماده فقط متشکل از گرما باشد یا متشکل از باد، بلکه از یک وضعیت برخوردار است که هر مزه‌ای در آن موجود است. مزه‌ی شیرینی و نوشیدنی و هر چیزی که دارای مزه باشد، از جمله بوی تمام رایحه‌های خوشبو و تمام رنگ‌های قابل‌مشاهده و تمام چیزهای شنیدنی یعنی آوازا و آهنگ‌های موسیقی، تمام چیزهایی که قابل لمس کردن و حس کردن است، همه این‌ها در وضعیتی که توصیف کردیم موجود است، زیرا این وضعیت حیوانی و عقلانی‌ای است که دربرگیرنده تمام حالاتی است که توصیف کردیم و چیزی از آن کم نمی‌شود. بدون اینکه حالتی به حالت دیگر ممزوج شود و

۱ - فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ... سجده آیه ۱۷

۲ - وَأَن تَعْدُوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا... نحل آیه ۱۸

یا آن را از بین ببرد. بلکه هر حالتی جای خود محفوظ است، گویی که هر کدام از حالات به تنهایی وجود دارد.

پس ای انسان، فکر کن! تو برای به دست آوردن منافع این دنیای پست آن چنان عمل می کنی که به سود بیشتری برسی و منافع بسیاری را کسب کنی پس فقط چیزهایی را انتخاب می کنی که برتری بیشتری داشته باشد، حتی خودت را خست می کنی و وقت و زمانت را از بین می ببری تا غذا و نوشیدنی و جای خواب بهتری داشته باشی، درحالی که میدانی نتیجه این خستگی و رنج، به دست آوردن چیزی است که همیشگی نیست و به زودی از بین می رود. پس چرا این تلاش را برای به دست آوردن منافع آخرت صرف نمی کنی؟ منفعی که با نعمت های آخرت قابل قیاس نیست و با او ماندگار است.

مثلاً اگر کالایی را برای تجارت خریده بودی و سپس متوجه می شدی که اگر کالای دیگری را می خریدی سود بیشتری می کردی، اندوهگین و ناراحت شده و تأسف بسیار می خوردی و خود را سرزنش کرده که زاین پس احتیاط بیشتری کنی و اگر در تجارت آخرت سودی به اندازه هفتاد برابر بیشتر را از دست بدهی، ناراحت نمی شوی؟ پس اگر برای صدق این ادعا شامد می خواهی به آنچه درباره ی دو برابر شدن ثواب اعمال با کیفیت خاص و در موقعیت های خاص بررسی شده نظری بیفکن.

مثلاً نماز جماعت در مسجد جامع با امام جماعت با تقوی - بخصوص جمعیت زیادی هم به او اقتدا کرده باشند- ثواب آن را هزار برابر بیشتر از نماز فردای در خانه می کند، باین وجود تو در انتخاب اینکه کدام پرسودتر و برتر است کوتاهی می کنی و برای از دست دادن آن به اندازه یک دهم از دست دادن مال دنیا هم ناراحت نمی شوی.

پس آیا این سستی و کوتاهی در امر آخرت نشأت گرفته از ضعف ایمان نیست؟

پس بترس از اینکه این ایمان ضعیف را در دشوارترین کارها بخصوص در سختی‌های مرگ از دست بدهی و با بدعاقبتی زندگی دنیا را به اتمام برسانی؛ و برای مجازات بر اینکه خواسته‌های دنیا را به خواهش آخرت ترجیح دادی، آماده باش؛ و این گفته معصوم را به یادآور که فرمودند: کسی که صبح کند و خواهش‌های دنیا را (به خواسته‌های آخرت) بزرگ‌تر شمرد پیوندی با خداوند ندارد و خداوند او را به ... رخصت ملزم می‌کند:

غمی که از او تدبیر ناپذیر است، کاری که هیچ‌گاه از او فراغت نیابد، فقری که هیچ‌گاه بی‌نیاز نشود و آرزویی که هیچ‌گاه به او دست نیابد.

و از این عبارت (که پیر خود را با خدا بریده است) غافل نشو که این خود مجازات بسیار بزرگی است.

ای انسان عاقل این ضرر بزرگ و بدحیثی عظیم و هر آنچه در این دنیای پرضرر است را با ترازوی عقلت وزن کن پس بگو آیا بین آن دو نسبت معینی وجود دارد؟ به سختی‌های خودت در زمانی که به تو مهلت داده می‌شود فکر کن و فرصت را از دست مده و خود را برای روز حسرت و پشیمانی و طولانی شدن روز قیامت و ترس و وحشت آن روز آماده کن و از عذاب و انتقام و ترس روز قیامت بر نفسی گریه کن که آن را به راحتی و آسایش عادت دادی و بگو «این گونه توبه کن) بارالها و ای آقا و مولای من از چه چیزی به تو شکایت کنم و بر چه فریاد بکشم و گریه کنم، به درد و عذاب سختی آن یا به طولانی بودن عذاب و مدتش و یا از عقب و مار یا از گرز آهنین و زنجیر»

شاید که این تفکر پندی باشد برای تو و با توبه‌ی راستین آماده سفر شوی و با انجام کارهای نیکو، بدی را از بین ببری، قطعاً خداوند دوست‌داشتنی و بخشنده است، خداوندی که مهربان و سپاسگزار است و توبه‌ی بنده را می‌پذیرد و در مقابل نیکی‌های کم، پاداش‌های بزرگ می‌دهد و گناهان را از بین می‌برد و بدی‌ها را به چند برابر خوبی تبدیل می‌کند.

بگو ای کم‌خرد بیکار و دیوانه‌ای که امروز و فردا می‌کنی و ای بدبخت که کارهای بدست تو باعث بدبختی‌ات شده تابه کی و چگونه و چرا این همه سستی و تنبلی و امروز و فردا کنی؟ و چرا سرپیچی و شورش و انکار و کفران؟

آیا به ضعیفی بن، از کمی بهمت و باریکی استخوانت رحم نمی‌کنی؟ چگونه طاقت داری این ترس و سختی‌های راناک را ببینی؟ بدنی که بهترین لباس‌های بافته‌شده را می‌پوشید و آن را با پوشش بی‌بیه و کتان عادت داده بود، حال باید قطران و لباس‌های آتشین بر تن کند و بر آتش در غل و زنجیر شود و به چاه عمیقی از آتش که با آهن زیور شده انداخته شود چاهی که نوشیدنی آن آب جوشان و چرک آلود به خون است...

«و بر سر آنان آب سوزان (حمیم جهنم) فروریزند (۲۰) تا پوست بدنشان و آنچه در درون آن‌هاست (از امحاء و احشاء همه) به آن آب سوزان انداخته شود (۲۰) و گرز گران و عمودهای آهنین بر سر آن‌ها مهیا باشد»^۱

آیا تو نبودی که در دنیا با نزدیکان خود (امثال خودت) مسابقه می‌گذاشتی (برای به دست آوردن هرچه بیشتر مادیات دنیوی) و به ثروتمندان و متملکان

^۱ - يَصْبِيحُ مِنْ فَوْقِ رُؤُوسِهِمُ الْحَمِيمُ (۱۹) يُصْهَرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُ (۲۰) وَلَهُمْ مَقَامِعٌ مِنْ حَدِيدٍ (۲۱) ...
سوره حج آیات ۱۹ تا ۲۱

حسادت می‌ورزیدی و به اعیان و اشراف فخر می‌فروختی و از فقر و بدبختی خود پیوسته غصه می‌خوردی؟

چگونه خواهی بود آن هنگام که به زنجیر کشیده و در بند و با چهره‌ای سیاه و چشمانی کبود به صف محشر حاضر شوی؟ و آن هنگام که به راست و چپ خو بنگری، خلقی را می‌بینی که هم‌شان تو نیستند «آن روز برخی چهره‌ها از دادی برافروخته و نورانی است (۲۲) و به چشم (قلب) جمال حق را مشاهده می‌کنند (۲۳) آن روز: طایفه‌ای (که اهل ایمان‌اند) رخسارشان (چون صبح) فروزان است»^۱ «دارم چهره‌های خندان و شاد هستند»^۲

و قطعاً لباس امن به تن کردند و تاج سلطنت و پادشاهی به سر گذاشته‌اند و ملائکه و سرشتگران رحمت، او را در برگرفته و شادی و راحتی و زنان سیه‌چشم و جوانان زیبای بهشتی آنان را احاطه کرده‌اند.

آیا نمی‌گویی: گیرم آنکه، ای خدا و آقا، مولای من، بر حرارت آتشت شکیبا باشم، چگونه از لطف و کرمیت چشم‌پوش کنم یا چگونه با امیدواری که به بخششت دارم در آتش دوزخ آرام گیرم؟

اگر به خدا و رسولش و کتابی که بر او نازل شده ایمان دارم پس باید سستی و خواری را ریشه‌کن کنی و با تمام تلاش و سعی و جدیت مصیبت‌های بزرگی که بر خود وارد کرده‌ای علاج کنی. پس بر خود مغرور نشو و حلم و بردباری خداوند تو را فریب ندهد.

^۱ - وجوه یومئذ ناضره (۲۲) الی رتھا ناظره (۲۳)... قیامت آیات ۲۲ و ۲۳
^۲ - وجوه یومئذ مسفره (۳۸) ضاحکه مستبشرة (۳۹)... عیس آیات ۳۸ و ۳۹

اگرچه حلم و بردباری خداوند زیاد، ولی عقوبت و مجازات او هم شدید و سخت است.

آیا از عاقبت کسانی که فریب حلم خداوند را خورده‌اند نشنیده‌ای؟

«ای رسول ندیده‌ای که خدای تو با عاد (قوم هود) چه کرد؟ (۶) و نیز به اهل شهر ارم چگونه کیفر داد؟ (۷) در صورتی که مانند آن شهری در استحکام و بزرگی و نعم در بلاد عالم نبود (۸) و نیز به قوم ثمود که سنگ را بشکافته و کاخ‌ها برای خود از سنگ می‌ساختند چه کیفر سختی داد (۹) و نیز فرعون (و فرعونیان) را که صاحب قدرت و سپاه بسیار بودند چگونه به دریای هلاکت غرق نمود؟ (۱۰) برای اینکه در روی زمین اللهم و طغیان کردند (۱۱)»^۱

آیا به یاد نمی‌آوری با اهل البیت (شبه‌ای‌ها)^۲ چه کرد؟ آن هنگام که انسان خوابیدند و هنگامی که صبح شد به بیمن و خوک تبدیل شدند و با آن اهل روستا که شب در سلامتی و عافیت به سر بردند و صبح از جهنم سر درآوردند، آیا نمی‌ترسی که حال و وضعیت تو هم همچو آنان شود؟

چگونه از شیخون و خواری در امان ماندی؟ و کسی که از مرگ می‌ترسد چگونه می‌خوابد؟ کسانی که مراقب اعمال خود هستند و در طالب خداوند تلاش می‌کنند، هر روز چندین بار صورتشان را به دقت نگاه می‌کنند و در آن اعمال می‌کنند «که آیا همچنان به همان حال باقی‌مانده یا اینکه به خاطر گناه سپاه شده؟»

۱- ألم تر کیف فعل ربك بعاد (۶) ارم ذات العماد (۷) ... (۸) و ثمود آل ذین جابوا الصخر بالواد (۹) و فرعون ذی الاوتاد (۱۰) الذین طغوا فی البلاد... فجر آیات ۶ تا ۹

۲- سوره اعراف آیات ۱۶۳ تا ۱۶۶

و چه سرنوشتی شامل کسانی که در امور دینی سستی و کاهلی می‌کنند و خود را به فراموشی زده و به جدّ مشغول سرپیچی از خداوند هستند، می‌شود؟ پس لازم است که برای بهره‌مند شدن از رحمت و بخشش خداوند عجله کنی. خطاهایی که در گذشته‌ات انجام داده‌ای جبران کن و برای بازسازی قبرت آماده شو. پس اگر صادقانه توبه کنی و در پی جبران اشتباهات گذشته و بازگشت به سوی خداوند تلاش کنی، می‌بینی که درها به روی تو باز و خطاها و اشتباهات نادیده گرفته می‌شوند. خداوند به تو رو کرده و خطاهایت را محو و بدیهایت را به چند برابر خوبی تبدیل می‌کند. تو را به بالاترین رتبه‌ها و مقام‌ها می‌رساند و تو را همچون پدر و مادری مهربان، دوستی دلسوز و عاشقی واله می‌پذیرد و به لطف و مهربانی خطاب قرار می‌دهد و حجاب مذهب به تو می‌دهد و حجاب و مانع را از برابر عقلت برمی‌دارد و تو را به دوستان عاقل و لاجو می‌کند و بر تو به چشم رحمت می‌نگرد، با مهربانی با تو سخن می‌گوید، نفاب از چهره‌ی ری‌بایش برداشته پرده‌های بین تو و خودش را برافراشته و به نیکویی با تو سخن گفته و تو را گرمی می‌دارد که او سلطان سلاطین و رب الارباب است.

بشتاب به سوی خداوند بخشنده‌ی مهربان، سروری مهربان، پادشاهی بخشنده و نیکوکار، خداوند منت‌گذار و دوستی نزدیک است، نزدیکی که اجابت می‌کند.

و مؤدّه! ای عاقل با معرفت و صاحب‌نظر و اختیاراً قطعاً کوچ کننده به سوی خداوند راهش نزدیک است. خداوند خود را از خلقش نمی‌پوشاند بلکه این آرزوها و خواسته‌های ایشان است که مانع و حجاب شده، پس آرزوها و خواسته‌های نفسانی را رها کن که او صاحب بزرگی و جمال و جود و بخشش است، پس به سوی او بشتاب که او دوستی است نزدیک، نزدیکی که اجابت می‌کند.

عقل و دل را آگاه ساز و انکار و سرپیچی را رها کن؛ و به سوی آن آقای بخشنده و خدای بندگان و جهانیان بشتاب، پروردگاری که حاضر و آشکار است، و دوستی است نزدیک، نزدیکی که اجابت می کند.

ای نفس! بدان که تو می توانی قرب و رضایت خداوند را در مدت یک روز و شب، بلکه یک ساعت و لحظه به دست آوری و اگر خداوند از نیت راستین و خلوص نیت تو در ترک غیر خدا و دیدارش آگاه شود، پس او همیشه برای تو حاضر است. غائب، آشکار است نه پنهان، روی آورنده است نه روی گردان، و مشتاق است نه غیر آن.

آیا فرماییش خدایند بر حضرت عیسی بن مریم (که درود خدا به او و خاندانش باد) را نشنیده؟

«یا عیسی! چقدر چشم به بازگشت بندگانم بدوزم و به زیباترین شکل آن ها را بخوانم ولی آن ها باز نمی گردند.»

آیا این حدیث قدسی را نشنیده ای:

اگر کسانی که از من روی برگردانند می دانستند که چگونه انتظار بازگشت آن ها را دارم و چه شوقی به توبه و بازگشت آن ها دارم، از اشتیاق، قطعاً جان می دادند و تمام اعضای بدنشان از هم جدا می شد.

و روایت شده که خداوند متعال می فرماید: «ای بنده من، قسم به حق تو که بر گردن من است، قطعاً تو را دوست دارم و قسم به حق من که بر گردن دوست مرا دوست بدار»

«آه از حسرت و پشیمانی و آه از زیان و تأسف و نابودی و بلا بر خودم که جانب امر خداوند را فرو گذاشتم و وعده‌های خدا را مسخره و استهزا نمودم.»

اگر چنین همتی نداری، پس بی‌درنگ باید سعی و تلاش نموده و وقت خود را تباه نکرده و با نرمی و ملایمت و مدارای با نفس، خودت را به انجام کارهای خیر عادت دهی، آن چنانکه کار خیر عادت تو شود؛ و از بدی‌ها دوری کن و دوری از گناه عادت است و مبادا که در هیچ حالتی از یاد خدا غفلت کنی که در این صورت از حیوانات هم پست‌تر خواهی بود و از پست‌ترین مردم خواهی بود.

به‌سادگی می‌توان از روزهای سال مراقبت کرده و برای یکبار در سال هم که شده بعضی از اعمال وارد را انجام داد؛ و من این کتاب را به‌طور مختصر نگاشته‌ام و از میان اعمال وارده، همین آن‌ها را انتخاب کرده و برای مراقبه به لازم‌ترین آن‌ها اشاره کرده‌ام.

و مطمئن باش که اصلاح ظاهر تو فقط با اصلاح باطن ممکن است. چراکه سرچشمه اعمال از قلب جاری می‌شود. به همین خاطر انتخاب صالح، عمل صالح و از قلب مریض و فاسد عمل بد و فاسد برمی‌آید.

پس مهم‌ترین کارها اصلاح قلب است، قلبی که از قوه نفیانه و من متاثر می‌شود و خطورات قلبی نیز از محسوسات و ملکات نفسانی و غلیظ و خوی نشأت گرفته.

پس کسی که نتواند قلب خود را از این طریق اصلاح کند، برای موفقیت و تائید و هدایت خود راهی جز کوبیدن در لطف و کرم خدای مهربان و بخشنده ندارد.